

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
ΑΡΧΑΙΑ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- B1.** Γιατί από αυτούς (τα σανίδια, τους μικρούς πίνακες) ήταν εύκολο σε όποιον ήθελε να σβηστεί το όνομά του, σε εκείνους όμως ήταν αναγκαίο (υποχρεωτικό) όσοι είχαν διατελέσει ιππείς να αναφερθούν από τους φυλάρχους. Και ακόμη, κύριοι βουλευτές, αν ήμουν ιππέας (υπηρέτησα ως ιππέας), δεν θα το αρνιόμουν σαν να έχω κάνει κάτι φοβερό, αλλά θα είχα την αξίωση να εγκριθώ ως βουλευτής αφού υποβληθώ σε δοκιμασία, αν αποδείκνυα ότι κανείς από τους πολίτες δεν έχει κακοποιηθεί από εμένα. Άλλωστε βλέπω ότι έχετε και εσείς αυτή τη γνώμη, και ότι πολλοί από όσους τότε ήταν ιππείς είναι βουλευτές, και ότι πολλοί από αυτούς έχουν εκλεγεί στρατηγοί και ιππάρχοι. Επομένως να νομίζετε ότι δεν κάνω αυτή την απολογία για τίποτε άλλο (για κανέναν άλλο λόγο), παρά γιατί τόλμησα να πουν ψέματα εναντίον μου ολοφάνερα.
- B2 α.** Το σανίδιον ήταν μια μικρή σανίδα που λεγόταν και λεύκωμα, γιατί ήταν αλειμμένη με γύψο. Σε αυτήν έγραφαν τα ονόματα των ιππέων και την εξέθεταν σε κοινή θέα. Στο σανίδιο είχαν αναγραφεί επομένως και τα ονόματα αυτών που υπηρέτησαν ως ιππείς στην περίοδο των Τριάκοντα. Η αναγραφή του ονόματος του Μαντιθέου στο σανίδιο αποτελούσε για τους κατηγορούς του τη μοναδική απόδειξη ότι υπηρέτησε ως ιππέας εκείνη την περίοδο και ότι ως ολιγαρχικός ήταν εχθρός του δημοκρατικού πολιτεύματος.
- β.** Ο Μαντιθέος στις παραγράφους 6-7 αμφισβητεί σε αρκετά σημεία την αξιοπιστία του σανιδίου, ενώ τονίζει συγχρόνως την εγκυρότητα του καταλόγου. Χαρακτηριστικές είναι οι ακόλουθες φράσεις/λέξεις:

Όροι και προϋποθέσεις χρήσης επαναληπτικών θεμάτων

Όλα τα επαναληπτικά θέματα είναι αποκλειστικά πνευματική ιδιοκτησία της ΟΕΦΕ, βάσει του νόμου 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το νόμο 100/1975) η οποία και μόνο θα καθορίζει ρητά και συγκεκριμένα κάθε φορά τον τρόπο, τον χρόνο και τον τόπο της δημοσίευσής τους.

Απαγορεύεται και διώκεται ποινικά και αστικά η χρήση, η δημοσίευση, η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, ή η απόδοση κατά παράφραση ή διασκευή του περιεχομένου τους, με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια της ΟΕΦΕ. Κατ' εξαίρεση στο διαδίκτυο και στα λοιπά ΜΜΕ επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί-αναρτηθεί το υλικό των Επαναληπτικών θεμάτων με τις λύσεις τους ΜΟΝΟ μετά την ανάρτησή τους από την ΟΕΦΕ στο επίσημο ιστολόγιό της, με σκοπό τη μελέτη, την ανάλυση ή την πραγματοποίηση διδασκαλίας από τον επισκέπτη, υπό την προϋπόθεση ότι τα στοιχεία που θα αντληθούν δε θα αλλοιωθούν ούτε θα χρησιμοποιηθούν παραπλανητικά, ενώ υφίσταται και η υποχρέωση, σε περίπτωση οποιασδήποτε χρήσης, να αναφέρεται ο δικαιούχος των πνευματικών δικαιωμάτων του υλικού.

«ἔπειτα δέ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἰππεύσαντας σκοπεῖν εὐηθές ἐστιν. ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἰππεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐγγεγραμμένοι εἰσίν»: με το ισχυρό αυτό επιχείρημα ο ρήτορας θέτει υπό αμφισβήτηση τον ισχυρισμό των αντιπάλων του αιτιολογώντας συγχρόνως το «εὐηθές ἐστιν» της προηγούμενης ημιπεριόδου. Υποστηρίζει ότι το σανίδιο δεν αποτελεί έγκυρη απόδειξη, γιατί τα ονόματα πολλών απ' όσους ομολόγησαν ότι ήταν ιππείς στη εποχή των τριάκοντα δεν αναγράφονται, ενώ άλλων που βρίσκονταν εκτός Αθηνών και δεν υπηρέτησαν είναι γραμμένα. Το γεγονός ότι το σανίδιο βρισκόταν εκτεθειμένο σε κοινή θέα και μπορούσε κάποιος να σβήσει ή να γράψει όποιο όνομα επιθυμούσε, το καθιστά αναξιόπιστη απόδειξη για τη συμμετοχή ή μη κάποιου στο συγκεκριμένο σώμα των ιππέων.

«ἐπειδὴ γὰρ κατήλθετε, ἐψηφίσασθε τοὺς φυλάρχους ἀπενεγκεῖν τοὺς ἰππεύσαντας, ἵνα τὰς καταστάσεις ἀναπράξητε παρ' αὐτῶν. ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὐτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδικοῖς οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα»: τονίζει ότι εγκυρότατο μέσο ελέγχου της αλήθειας αποτελεί ο κατάλογος στον οποίο έγραφαν οι φύλαρχοι τα ονόματα όσων έπαιρναν το χρηματικό ποσό (κατάστασις) από την πολιτεία. Σε περίπτωση παράλειψης κάποιου ονόματος, επιβαρύνονταν οι ίδιοι οι φύλαρχοι οικονομικά (το χρηματικό αυτό ποσό το επέστρεφαν μέσω των φυλάρχων οι ιππείς αν στη θέση τους εκλέγονταν άλλοι). Το σώμα των ιππέων που υπηρέτησε υπό τους Τριάκοντα διαλύθηκε, οπότε οι ιππείς εκείνοι έπρεπε να επιστρέψουν το επίδομα που είχαν πάρει. Το δικό του όνομα όμως δε συμπεριλήφθηκε στον κατάλογο, ούτε οι σύνδικοι στράφηκαν εναντίον του, ούτε ο ίδιος επέστρεψε στο δημόσιο κάποια «κατάστασιν».

«ῥάδιον ἦν»: επιδιώκει να μειώσει την εγκυρότητα του σανιδίου στο οποίο ήταν γραμμένο το όνομα του, ενώ με το «ἀναγκαῖον ἦν» ενισχύει την αξιοπιστία του καταλόγου.

«ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥάδιον ἦν

Οροι και προϋποθέσεις χρήσης επαναληπτικών θεμάτων

Όλα τα επαναληπτικά θέματα είναι αποκλειστικά πνευματική ιδιοκτησία της ΟΕΦΕ, βάσει του νόμου 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το νόμο 100/1975) η οποία και μόνο θα καθορίζει ρητά και συγκεκριμένα κάθε φορά τον τρόπο, τον χρόνο και τον τόπο της δημοσίευσής τους.

Απαγορεύεται και διώκεται ποινικά και αστικά η χρήση, η δημοσίευση, η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, ή η απόδοση κατά παράφραση ή διασκευή του περιεχομένου τους, με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια της ΟΕΦΕ. Κατ' εξαίρεση στο διαδίκτυο και στα λοιπά ΜΜΕ επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί-αναρτηθεί το υλικό των Επαναληπτικών θεμάτων με τις λύσεις τους ΜΟΝΟ μετά την ανάρτησή τους από την ΟΕΦΕ στο επίσημο ιστολόγιό της, με σκοπό τη μελέτη, την ανάλυση ή την πραγματοποίηση διδασκαλίας από τον επισκέπτη, υπό την προϋπόθεση ότι τα στοιχεία που θα αντληθούν δε θα αλλοιωθούν ούτε θα χρησιμοποιηθούν παραπλανητικά, ενώ υφίσταται και η υποχρέωση, σε περίπτωση οποιασδήποτε χρήσης, να αναφέρεται ο δικαιούχος των πνευματικών δικαιωμάτων του υλικού.

ἔξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἰππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆναι»: ο Μαντίθεος καταλήγει στο λογικό συμπέρασμα ενός πειστικού συλλογισμού. Επισημαίνει ότι τα γράμματα, δηλαδή οι κατάλογοι στους οποίους αναγράφονταν τα ονόματα των ιππέων από τους οποίους εισπράχθηκαν τα δοθέντα ἐπιδόματα, ήταν πιο αξιόπιστα από τα εκτεθειμένα σανίδια, διότι ἦταν ἐγκυρότερα. Ο κίνδυνος να παραλειφθούν από τους καταλόγους κάποια ονόματα ιππέων και να πληρώσουν οι φύλαρχοι τα οφειλόμενα από εκείνους χρήματα ἔκανε προσεκτική και υπεύθυνη τη σύνταξη τους. Η παράδοση των καταλόγων αυτών ως επίσημων ἐγγράφων στη βουλή απέκλειε οποιαδήποτε αλλοίωση τους.

- B3.** Στην παράγραφο οχτώ ο Μαντίθεος διακόπτει την επιχειρηματολογία του που αφορά την αντίκρουση της κατηγορίας -ότι υπηρετούσε ως ιππέας την περίοδο των τριάκοντα- και διατυπώνει ένα επιχείρημα υποθετικής μορφής: Αναφέρει ότι η θητεία του στο ιππικό, την περίοδο των τριάκοντα, δε θα αποτελούσε ἔγκλημα ικανό να εμποδίσει την εκλογή του στο βουλευτικό αξίωμα, αν δεν είχε βλάψει κατά τη θητεία του αυτή κανέναν από τους συμπολίτες του (...ἀλλ' ἤξιουν, ἀποδείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμαζέσθαι). Απόδειξη αποτελεί το γεγονός ότι πολλοί από τους παρόντες βουλευτές είχαν υπηρετήσει στο ιππικό την περίοδο των τριάκοντα και πολλοί ιππείς είχαν εκλεγεί σε ανώτερα αξιώματα, ὅπως το αξίωμα του ἑπάρχου ἢ ἀκόμα και του στρατηγού (...καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἰππευσάντων βουλευόντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἑπάρχους κεχειροτονημένους). Είναι γεγονός ότι με την πτώση της τυραννίας, το 403 π.Χ., και την αποκατάσταση της δημοκρατίας, παραχωρήθηκε γενική ἀμνηστία για τα πολιτικά ἀδικήματα που είχαν διαπραχθεῖ ἐκείνο το διάστημα.

Πρόκειται ἀσφαλῶς για ἕνα πολύ τολμηρό επιχείρημα. Ο Μαντίθεος κάνει ὀλομέτωπη ἐπίθεση προκειμένου να εξασφαλίσει θετική ψήφο. Ὑπενθυμίζει στους βουλευτές ότι είναι οι ἴδιοι που δε θεώρησαν ἔγκλημα τη θητεία ορισμένων Αθηναίων στο ιππικό και τους παραχώρησαν αξιώματα. Ἐπιδοκιμάζοντας την εκλογή τους ἐπιδιώκει να κερδίσει τη συμπάθεια τους (ἦθος των ακροατῶν). Το σημαντικότερο

Ὅροι και προϋποθέσεις χρήσης ἐπαναληπτικῶν θεμάτων

Ὅλα τα ἐπαναληπτικά θέματα είναι ἀποκλειστικά πνευματικὴ ἰδιοκτησία της ΟΕΦΕ, βάσει του νόμου 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης της Βέρνης (που ἔχει κυρωθεῖ με το νόμο 100/1975) η οποία και μόνο θα καθορίζει ρητὰ και συγκεκριμένα κάθε φορά τον τρόπο, τον χρόνο και τον τόπο της δημοσιοποίησής τους.

Ἀπαγορεύεται και διώκεται ποινικά και αστικά η χρήση, η δημοσίευση, η ἀναδημοσίευση, η ἀναπαραγωγή, ὀλική, μερική ἢ περιληπτική, ἢ ἀπόδοση κατὰ παράφραση ἢ διασκευή του περιεχομένου τους, με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ἢ ἄλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτὴ ἄδεια της ΟΕΦΕ. Κατ' ἐξαιρεση στο διαδίκτυο και στα λοιπὰ ΜΜΕ ἐπιτρέπεται να χρησιμοποιηθεῖ ἀναρτηθεῖ το υλικὸ των Ἐπαναληπτικῶν θεμάτων με τις λύσεις τους ΜΟΝΟ μετὰ την ἀνάρτησή τους ἀπὸ την ΟΕΦΕ στο ἐπίσημο ἱστολόγιό της, με σκοπὸ τη μελέτη, την ἀνάλυση ἢ την πραγματοποίηση διδασκαλίας ἀπὸ τον ἐπισκέπτη, ὑπὸ την προϋπόθεση ὅτι τα στοιχεία που θα ἀντληθοῦν δε θα ἀλλοιωθοῦν οὔτε θα χρησιμοποιηθοῦν παραπλανητικά, ἐνῶ υφίσταται και η υποχρέωση, σε περίπτωση οποιασδήποτε χρήσης, να ἀναφέρεται ο δικαιούχος των πνευματικῶν δικαιωμάτων του υλικού.

όμως είναι ότι δεσμεύει το ακροατήριο, ώστε να καταλήξει σε μια ανάλογη ευνοϊκή και δίκαιη γι' αυτόν απόφαση.

Ολοκληρώνει την απολογία του προσθέτοντας ότι ο στόχος του είναι να ξεσκεπάσει τους κατηγορούς του (επίθεση στο ήθος των αντιπάλων) και να αποκαλύψει τις συκοφαντίες τους και όχι τόσο να αναιρέσει αυτή καθ' αυτήν την κατηγορία, γιατί η υποτιθέμενη-θητεία του στο ιππικό δεν αποτελεί απαγορευτικό παράγοντα για την εκλογή του (ότι περιφανώς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι).

B4. Η απάντηση βρίσκεται στα παρακάτω αποσπάσματα από το σχολικό βιβλίο «Ρητορικά Κείμενα»:

Σελ 15: «Υπάρχουν τριών ειδών ...πολιτικών σφαλμάτων», σελ. 17: «Σημαντικότερος ρήτορας συμβουλευτικών λόγων θεωρείται ο Δημοσθένης», σελ. 17: «Δικανικοί λόγοι...και το αίσθημα δικαίου», σελ. 18: «Επιφανέστερος λογογράφος δικανικών λόγων θεωρείται ο Λυσίας», σελ. 18: «Επιδεικτικοί ή πανηγυρικοί λόγοι... και συγκεντρώσεις», σελ. 18: «Ο Ισοκράτης κρίνεται...επιδεικτικού γένους».

Σωστή θεωρείται βέβαια και η απάντηση που παραθέτει όλη την παράγραφο για τους επιδεικτικούς λόγους.

B5. α. **φερ-**(ου): φέροισιμο, φέρετρο, φερέφωνο
(επιθ): φερέγγυος, φερτός
φορ-(ου): φόρος, φόρεμα, φορείο, αναφορά, ανηφόρα, ζωφόρος
(επιθ): δορυφορικός, φορητός, αιμοφόρος

β. αποδημούντων, έγγεγραμμένοι, κατήλθετε, πέπονθε, κεχειροτονημένους.

Γ1. Αυτοί είναι εκείνοι που με τη βία μπήκαν (εισήλθαν) στο δικό μας σπίτι, αυτοί οι οποίοι μας καταδίωκαν, αυτοί οι οποίοι με τη βία μας άρπαζαν από το δρόμο. Αφού θυμηθείτε αυτά, αποφασίστε/ψηφίστε τα δίκαια και μην ανεχτείτε να εξοριστώ άδικα από την πατρίδα μου, για χάρη της οποίας εγώ πολλές φορές έχω διακινδυνεύσει τη ζωή μου και έχω εκτελέσει πολλές δαπανηρές δημόσιες υπηρεσίες και δεν έχω γίνει αίτιος για κανένα κακό σε βάρος της, ούτε κανείς από τους προγόνους μου, ενώ

Όροι και προϋποθέσεις χρήσης επαναληπτικών θεμάτων

Όλα τα επαναληπτικά θέματα είναι αποκλειστικά πνευματική ιδιοκτησία της ΟΕΦΕ, βάσει του νόμου 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το νόμο 100/1975) η οποία και μόνο θα καθορίζει ρητά και συγκεκριμένα κάθε φορά τον τρόπο, τον χρόνο και τον τόπο της δημοσίευσής τους.

Απαγορεύεται και διώκεται ποινικά και αστικά η χρήση, η δημοσίευση, η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, ή η απόδοση κατά παράφραση ή διασκευή του περιεχομένου τους, με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια της ΟΕΦΕ. Κατ' εξαίρεση στο διαδίκτυο και στα λοιπά ΜΜΕ επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί-αναρτηθεί το υλικό των Επαναληπτικών θεμάτων με τις λύσεις τους ΜΟΝΟ μετά την ανάρτησή τους από την ΟΕΦΕ στο επίσημο ιστολόγιό της, με σκοπό τη μελέτη, την ανάλυση ή την πραγματοποίηση διδασκαλίας από τον επισκέπτη, υπό την προϋπόθεση ότι τα στοιχεία που θα αντληθούν δε θα αλλοιωθούν ούτε θα χρησιμοποιηθούν παραπλανητικά, ενώ υφίσταται και η υποχρέωση, σε περίπτωση οποιασδήποτε χρήσης, να αναφέρεται ο δικαιούχος των πνευματικών δικαιωμάτων του υλικού.

(έχω γίνει) αίτιος πολλών αγαθών· επομένως, δίκαια θα μπορούσα να ελεθώ (να τύχω συμπάθειας) από εσάς και από τους άλλους, όχι μόνο αν (γιατί θα) πάθω κάτι από όσα επιθυμεί ο Σίμωνας, αλλά και γιατί αναγκάστηκα για τέτοιες (εννοεί ασήμαντες) υποθέσεις να εμπλακώ σε τέτοιους δικαστικούς αγώνες.

- Γ2 α.** ἔστω
ψηφιεῖσθε
περιεῖδες
γένεισθε
ἀναγκασθέντων/ ἀναγκασθήτωσαν
- β.** αὐται
πατρὶς
πλείονας/ πλείους
προγόνους
ἀγών
- Γ3 α.** **ἐκπεσόντα:** κατηγορηματική μετοχή, συννημένη στο εννοούμενο αντικείμενο ἐμέ, με ἐξάρτηση από το περιεῖδητε.
λητούργιας: σύστοιχο αντικείμενο στο ρ. ληλητούργηκα.
ὕφ/ ὕμῶν: εμπρόθετος προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου στο ρήμα ἐλεθείην.
καταστήναι: τελικό απαρέμφατο ως αντικείμενο του ρήματος ἠναγκάσθην.
- β.** **κακοῦ:** γενική της αιτίας στο αἴτιος.
οὐδενός: επιθετικός προσδιορισμός στο κακοῦ.
τῶν ἐμῶν: επιθετικός προσδιορισμός στο προγόνων.
προγόνων: γενική διαιρετική στο οὐδεῖς.
ἀγαθῶν: γενική της αιτίας στο αἴτιος.
πολλῶν: επιθετικός προσδιορισμός στο ἀγαθῶν.

Οροι και προϋποθέσεις χρήσης επαναληπτικών θεμάτων

Όλα τα επαναληπτικά θέματα είναι αποκλειστικά πνευματική ιδιοκτησία της ΟΕΦΕ, βάσει του νόμου 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το νόμο 100/1975) η οποία και μόνο θα καθορίζει ρητά και συγκεκριμένα κάθε φορά τον **τρόπο, τον χρόνο και τον τόπο** της δημοσίευσής τους.

Απαγορεύεται και διώκεται ποινικά και αστικά η χρήση, η δημοσίευση, η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, ή η απόδοση κατά παράφραση ή διασκευή του περιεχομένου τους, με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια της ΟΕΦΕ. Κατ' εξαίρεση στο διαδίκτυο και στα λοιπά ΜΜΕ επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί-αναρτηθεί το υλικό των Επαναληπτικών θεμάτων με τις λύσεις τους ΜΟΝΟ μετά την ανάρτησή τους από την ΟΕΦΕ στο επίσημο ιστολόγιό της, με σκοπό τη μελέτη, την ανάλυση ή την πραγματοποίηση διδασκαλίας από τον επισκέπτη, υπό την προϋπόθεση ότι τα στοιχεία που θα αντληθούν δε θα αλλοιωθούν ούτε θα χρησιμοποιηθούν παραπλανητικά, ενώ υφίσταται και η υποχρέωση, σε περίπτωση οποιασδήποτε χρήσης, να αναφέρεται ο δικαιούχος των πνευματικών δικαιωμάτων του υλικού.